

Skyddszoner inom Kävlingeåns avrinningsområde

Kävlingeå-projektet 2007

Rapporten är upprättad av: Bengt Wedding
Granskning: Tette Alström

Uppdragsgivare: Kävlingeå-projektet

Landskrona 2009-02-03
EKOLOGGRUPPEN

Utskriftsversion: 09-02-03
Wordfil: Skyddszon_2007_rapport.doc

Innehållsförteckning

	sidan
Inledning	3
Sammanfattning av resultat.....	3
Jämförelse med målsättningen	4
Metodik – urval och beräkning	4
Slutsatser	5

Bilagor

1. Skyddszoner inom Kävlingeåns avrinningsområde 2007, tabell
2. Skyddszoner inom Kävlingeåns avrinningsområde 2007, karta

Inledning

I uppdraget för Kävlingeå-projektet ingår att utreda och följa upp behovet av att anlägga skyddszoner längs vattendragen. Denna utredning baseras på uppgifter som erhållits från jordbruksverket i oktober 2008. Uppgifterna vi fått in är arealen av de skyddszoner för vilka ersättning beviljats för år 2007. I uttagen från jordbruksverkets databas är skyddszonsarealernas storlek redovisade per jordbruksblock. I denna rapport jämförs arealen med de målsättningar som satts upp samt med resultat från tidigare genomförda utredningar av skyddszoner inom Kävlingeåns avrinningsområde 1999, 2003, och 2004.

Sammanfattning av resultat

Skyddszoner inom Kävlingeåns avrinningsområde, för vilka Jordbruksverket har beviljat bidrag 2007, uppgår till en sammanlagd areal av 181 ha fördelade på 481 jordbruksblock. Arealen motsvarar en ungefärlig längd av 262 km (baserat på en genomsnittlig skyddszonsbredd av 6,9 m). Den totala skyddszonsarealen är högre än 1999 men har minskat sen 2004. I 2004 års areal är det dock inräknat en viss andel trädesareal som bedömts ligga som skyddszon. Räknar man bort trädesarealen från 2004 återstår 182 ha. Den ”rena” skyddszonsarealen är alltså i stort sett oförändrad sedan utredningarna 2003 och 2004. Fördelningen av skyddszonsareal mellan olika delavrinningsområden, samt en jämförelse med tidigare utredningar framgår av tabell 1.

Tabell 1. Sammanställning av skyddszoner inom Kävlingeåns avrinningsområde 2007 och tidigare år. En fullständig tabell finns i bilaga 1.

Skyddszoner inom olika delavrinningsområden					Totalt Kävlingeåns avrinningsområde
	Kävlingeån	Bråån	Klingavålsån	Uppströms Vombsjön	
Arealandel av hela avrinningsområdet	29%	14%	20%	37%	
Uppskattat behov /mål	43	43	26	100	212
Skyddszon, areal 2007	67	34	37	43	181
andel av total skyddszon	37%	19%	20%	24%	
areal kvar till mål	-24	9	-11	57	31
Skyddszon, areal 2004*	72	42	53	62	230
Skyddszon, areal 2003	65	37	41	41	185
Skyddszon, areal 1999	59	32	42	43	164

Samtliga arealer angivna i ha

* 2004 inkluderar trädesareal som har bedömts ligga som skyddszon

Jämförelse med målsättningen

Inom Kävlingeåns avrinningsområde finns totalt ca 960 km öppet vattendrag, d.v.s. 1920 km strandzon. I den målsättning som angavs i ”Handlingsplan för vatten- och landskapsvårdande åtgärder i Kävlingeån” (Ekologgruppen, 1994) var förslaget att 350 km, eller 210 ha, skyddszoner skulle anläggas inom projektet. Man räknade då med en genomsnittlig bredd på 6 m.

Den sammanlagda arealen skyddszon för vilken stöd har erhållits under 2007 är minst 182 ha, vilket för hela avrinningsområdet är knappt 30 ha under målsättningen. Måluppfyllelsen varierar dock stort mellan delavrinningsområdena (se tabell 1). För Klingavälsån och Kävlingeån (nedströms Vombsjön) är skyddszonsarealen högre än målsättningen; i Kävlingeån drygt 50% över målsättningen och i Klingavälsån drygt 40%. I Brååns delavrinningsområde är skyddszonsarealen drygt 20% lägre än målsättningen. Sämst ser det ut uppströms Vombsjön där skyddszonsarealen är nära 60 % lägre än det uppsatta målet.

Det bör dock påpekas att behovet av skyddszoner kring vattendragen i Kävlingeåns avrinningsområde fastställdes från inventeringar som gjordes under 1991 och 1992. Det är därför önskvärt att göra en ny behovsanalys om nya detaljerade mål skall tas fram.

I januari 2007 sänktes ersättningen för areal uttagen som skyddszon från 3000 kr/ha/år till 1000kr. Med de ändrade ersättningsreglerna fanns en viss oro för att en stor del av skyddszonsarealen skulle återgå till uppodlad jordbruksmark. Vid en jämförelse mellan arealer 2007 och tidigare år ser man inte någon nedgång. Dock kan en eventuell nedgång komma med en viss eftersläpning eftersom de ingångna avtalen är skrivna på 5 år. Det kan alltså dröja fram till 2011 innan man fullt ut ser effekterna av den sänkta ersättningen.

Metodik – urval och beräkning

I databasen representeras skyddszonerna geografiskt som centrumpunkten på det jordbruksblock där de är registrerade. Sorteringen av skyddszoner till olika avrinningsområden har gjorts med hjälp av avrinningsområdenas geografiska utbredning. Skyddszoner som finns registrerade på block som ligger på gränsen till avrinningsområdet har kontrollerats separat för att avgöra vilket avrinningsområde de tillhör. Denna kontroll har inte gjorts mellan delavrinningsområdena inom Kävlingeåns avrinningsområde, vilket innebär att enstaka skyddszoner kan ha hamnat i fel delavrinningsområde. Detta torde dock ha marginell effekt på resultatet, eftersom ytterst få skyddszoner finns vid vattendelarna d v s i gränsområdet mellan två avrinningsområden.

Skyddszonernas längd framgår inte av jordbruksverkets statistik, men vi har i våra beräkningar antagit att de har samma bredd som räknats fram i tidigare utredningar där stödformerna och registreringen i databasen var annorlunda. Denna bredd är 6,9 m, vilket innebär att 1 ha motsvarar 1 450 m skyddszon. En skyddszon måste vara minst 6 m bred, och ersättning ges för maximalt 20 meters bredd. Detta innebär eventuellt att en genomsnittlig bredd på 6,9 m är lågt räknat. Vi har ändå valt att använda denna siffra för att få jämförbara resultat med tidigare års utredningar, men man bör ha i åtanke att måluppfyllelsen förmodligen blir sämre om man ser till längden anlagd skyddszon istället för arealen.

Jordbruksblockens genomsnittliga storlek inom avrinningsområdet är 6,6 ha. Bland de block där skyddszonsstöd finns är den genomsnittliga arealen 14,5 ha och den genomsnittliga stödberättigande arealen för skyddszon 0,38 ha.

Slutsatser

- Den sammanlagda arealen skyddszon under 2007 är knappt 30 ha under målsättningen.
- Skyddszonsarealen inom Klingavälsån och Kävlingeån (nedströms Vombsjön) är med god marginal över målsättningen.
- Inom Brååns delavrinningsområde och Vombsjöns tillrinningsområde är skyddszonsarealen väsentligt lägre än målsättningen.
- Det är önskvärt att inom hela avrinningsområdet göra en förnyad analys med avseende på behovet av skyddszoner.

Bilaga 1 – Skyddszone inom Kävlingeåns avrinningsområde 1999-2007, tabell

	Kävlingeå -hela	Kävlingeå	Bråån	Klingeålsån	Uppströms Vombsjön
Andel av hela avrinningsområdet		29%	14%	20%	37%
Skyddszone 2007					
antal block	481	171	94	78	138
areal (m2)	1 807 300	672 600	339 500	365 400	429 800
längd (m)*	261 928	97 478	49 203	52 957	62 290
andel av total skyddszone		37%	19%	20%	24%
Skyddszone 2004					
antal block	522	174	103	96	149
areal (m2)	1 816 100	615 200	365 400	391 700	443 800
längd (m)*	263 203	89 159	52 957	56 768	64 319
andel av total skyddszone		34%	20%	22%	24%
Träda, uppskattad skyddszone 2004					
areal (m2)*	480 309	109 296	56 166	143 037	171 810
längd (m)	69 610	15 840	8 140	20 730	24 900
Skyddszone, total (inkl. uppsk. träda) 2004					
längd (m)	332 094	104 828	60 952	77 323	64 319
andel av total skyddszone		32%	18%	23%	19%
Skyddszone 2003					
antal	575	203	113	105	154
areal (m2)	1 846 300	654 800	369 400	414 900	407 200
längd (m)*	267 580	94 899	53 536	60 130	59 014
Skyddszone 1999					
antal	161	71	36	19	60
areal (m2)*	1 643 045	594 839	324 745	422 180	430 367
längd (m)	238 123	86 209	47 065	61 186	62 372
Uppsatt mål/behov (ha)	212	43	43	26	100
Skyddszone 2007	181	67	34	37	43
Kvar till mål	31	-24	9	-11	57

* beräknad utifrån en genomsnittlig bredd av 6,9 m

**Bilaga 2 - Fördelning av stödberättigade skyddszon inom Kävlingeåns
avrinningsområde 2007, karta**